

spisane_sos112@abv.bg

SOS 112

БРОЙ
04/2015

специализирано издание за пожарна безопасност и защита на населението

МЕЖДУНАРОДЕН КУРС НА НАТО В МОНТАНА

Признание

Отличия за професионализъм и смелост ▼

Монтана

Международен курс на НАТО ▼

София

Градски състезания по пожароприложен спорт

Европейски съюз

Курс по механизма за Гражданска защита

Спорт в МВР

Републикански турнир по стрелба

Проект

Бърза и ефективна реакция при кризисни и бедствени ситуации ▼

Стихийни бедствия

Вулкан изригна в Андите, Хималаите се разтресаха ▼

SOS 112 Специализирано издание
за пожарна безопасност
и защита на населението

Основано през декември 1894;
Бр. 04/ 2015 г. (867)
Година двадесет и втора
ISSN 1314-8044

Банкова сметка:

IBAN: BG50BNBG9661 3100 1561 01

БНБ - Централно управление

ГДПБЗН - МВР

BIC: BNBG BGSD

Редакционна колегия

Ръкописи не се връщат

Графика:

Рей Дизайн

Броят е приключен на:

05.05.2015 г.

АДРЕС: 1309 - СОФИЯ, УЛ. "ПИРОТСКА" 171 А, ГДПБЗН - 1 ЕТАЖ, ТЕЛЕФОН: 9821132, E-MAIL: spisanie_sos112@abv.bg

Отличия за професионализъм и смелост

Директорът на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ главен комисар Николай Николов отличи 13 спасители от РДПБЗН-Хасково, показали героизъм и професионализъм при овладяване на бедствената ситуация в Южна България, вследствие на падналите снеговалежи на 7, 8 и 9 март тази година. Отличените и колегите им бяха похвалени за професионалната реакция и помощ при спасяването на бедстващи хора в населените места, останали без комуникации, лекарствени медикаменти и доставка на хранителни продукти.

„Да служиш на страната си е не само призвание, но и голяма отговорност, която вие показвате ежедневно с действията си, защото дълг, чест и морал са

олицетворението на професията ни“, заяви с гордост главен комисар Николов, връчвайки писмените им отличия. Приветствие за спасителите из-

прати кметът на Ивайловград Диана Овчарова, която изказа искрената си благодарност за тяхната смелост и жертвоготовност.

Благодарност

До г-н Николай Николов
Директор на ГДПБЗН-МВР

Уважаеми г-н Николов,

На 11 март 2015 г. Планинската спасителна служба на БЧК проведе спасителна акция за откриване на пострадали от снежна лавина в един от улеите на връх Тодорка към Бъндеришката долина. С Вашето лично разрешение и съдействие в акцията участваха служителите от поверената Ви дирекция Любчо Джолев – гл. пожарник в РСПБЗН-Разлог и Благой Максимов – старши спасител в РДПБЗН-Благодеевград, и двамата – доброволни планински спасители от отряда в Разлог и водачи на кучета. От името на Националния съвет на Българския Червен кръст и от свое име изказваме признателност за подкрепата, която ни оказахте и Ви благодарим, че осигурихте участието на двамата доброволци в спасителната акция, освобождавайки ги от преките им служебни задължения. При създадалата се критична ситуация групата планински спасители се нуждаеше от помощта им. Само няколко дни преди това те участваха в екипа, провел спасителната акция в района на хижа „Яворов“, като Любчо Джолев беше неин ръководител.

Уверени сме, че ползотворното ни сътрудничество, което се основава на общата кауза да помагаме на хората, изпаднали в беда, ще продължи да се развива и в бъдеще.

Приемете още веднъж благодарностите ни и най-искрени пожелания за крепко здраве, лично щастие и успехи високоотговорната Ви дейност в полза на хората.

Генерален директор:
Доц. д-р Красимир Гигов

Председател:
Д-р Христо Григоров

Монтана

Международен курс на НАТО

Демонстрация на тема „Ликвидиране на последиците при автомобилна катастрофа с разлив от цистерна и действия при сигнал за налични източници на йонизиращи лъчения в микробус“ наблюдаваха участниците в международния курс на НАТО в Монтана. С това приключи едноседмичното обучение на специалисти от 10 държави, работещи в сферата на ядрената, химическата и биологичната защита. Експерти от Армения, Белгия, България, Германия, Грузия, Литва, Молдова, Румъния, Украйна и Чехия обмениха умения и опит, необходими за реагиране и готовност при инциденти с химични, биоло-

гични, радиоактивни и ядрени вещества в рамките на собствената им страна. Обсъдено бе

и подобряването на оперативната съвместимост при действия на първите реагиращи при международни инциденти с опасни вещества.

Трейнингът се проведе в Центъра за професионална квалификация на Главна дирекция пожарна безопасност и защита на населението – Монтана. Той се организира от ГДПБЗН-МВР, България, съвместно със Службата по „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР на Молдова и с подкрепата на програмата на НАТО „Наука за мир и сигурност“.

Градско състезание по пожароприложен спорт

Победители в комплексното класиране са огнеборците от 06 РСПБЗН, а техни подгласници са колегите им от 04 и 01 пожарни служби

За пореден път най-добрите столични пожарникари премериха сили, бързина и умения на стадион „Раковски“. В двудневното състезание по пожароприложен спорт огнеборците от София демонстрираха завиден спортен дух и изключителни физическа подготовка и технически умения. Тази година служителите на Столичната пожарна се състезаваха в три дисциплини – „100-метрова пътека с препятствия“, „Изкачване с щурмова стълба“ и „Щафета 4x100 метра с препятствия“.

Най-бърз с щурмовата стълба се оказа инспектор Християн Христов от 04 РСПБЗН. Среброто заслужи инспектор Мирослав Ефтимов от 06 районна служба, а трети в тази дисциплина остана колегата им инспектор Александър Николов от 05 РСПБЗН. Той успя да вземе реванш в дисципли-

на 100-метрова пътека с препятствия“, където безапелационно спечели златния медал. На второ и трето място останаха инспектор Християн Христов и пожарникар Пламен Георгиев. Най-добри резултати в пожар-

ната щафета постигна отборът на 06 РСПБЗН, който спечели и комплексното състезание. Момчетата от 04 пожарна служба заслужиха сребърните медали в тази дисциплина, а колегите им от 07 РСПБЗН останаха трети.

Футболен турнир в Стара Загора

По случай Великденските празници, на 8 април в Стара Загора ръководството на РДПБЗН организира и проведе турнир по футбол между отбори на районните служби от областта.

В надпреварата взеха участие тимовете на РСРБЗН-Стара Загора, Казанлък, Чирпан, Раднево, Гълъбово и ТЕЦ „Марица изток 2“. Участниците бяха разделени в две групи, като победителите от тях отидоха на финал. В мача за третото място убедителна победа записа отбора на РСРБЗН-ТЕЦ „Марица изток 2“ над съперниците си от Гълъбово.

Заклучителният мач за първо-второ място между старозагорци и казанлъчани бе изключително оспорван, като в редовното време отборите успяха да си отбележат по един гол. Точен за символичните домакини бе Велин Иванов. Изравнителният гол бе дело на Драгостин Тонев в средата на втората част. Решаващи за първото място се оказаха дузпите, при които старозагорци показаха по-здрави нерви и победиха заслужено със 7:6.

В гр. Полски Тръмбеш

Евакуация след природно бедствие

На 24 април 2015 г. в град Полски Тръмбеш беше разиграна евакуация след земетръс с наводнение и порутени над 200 сгради в цялата община. Тактическото учение бе под ръководството на кмета на общи-

ната Георги Чакъров като шеф на щаба, който сутринта обяви бедствено положение. Според сценария в 8,20 ч. е имало земетресение от 4,5 по Рихтер в Асеново, Стражишко. Вследствие на земетръса са възникнали ре-

дица повреди и разрушения, от които спира телекомуникацията, налага се аварийно спиране на тока и водата за питейни нужди. В града са разрушени 187 сгради, има разрушения и в Климентово, Вързулица и Ка-

ранци.

В СОУ „Цанко Церковски„ – Полски Тръмбеш е учебен ден. В класните стаи има над 770 деца, а заедно с учители и персонал хората са 850.

На демонстрацията почти всички бяха евакуирани от пожарните екипи за 6 минути! Според сценария в една от класните стаи на втория етаж обаче са блокирани три момчета от V клас, които не са успели да излязат заради разрушения на вратата при земетресението.

Тогав за първи път влезе в употреба новата стълба на областната пожарна, дошла в Полски Тръмбеш с още три автомобила и оперативния център от старата столица. 30-метровата стълба бе разгъната до втория етаж, където спасителите извадиха през прозореца двамата Ивановци и Георги, които се оказаха от клуба на младите огнеборци в реалния живот. През това време в сградата избухна пожар и отново за първи път се видя как новата стълба, получена по проект за над половин милион, може да гаси от въздуха, след като на нея бяха прика-

чени съответните устройства за водната струя.

В двора на училището където всички ученици не се съдържаха и ръкопляскаха, имаше и линейка. Пред нея шефът на местната Спешна помощ д-р Йордан Русев и колегите му „дадоха“ първа помощ на тримата спасени ученици, а ръката на Георги бе шинирана. Тренировката приключи по обяд в рамките на половин час, а от видяното бяха много доволни началникът на

областната пожарна Красимир Кръстев, директорът на областната полиция Илиян Личев, кметът на общината, неговият екип от щаба, директорката на училището Паулина Минева, местните огнеборци и техният началник Светлин Михайлов.

За първи път на тази тренировка участваха и доброволците от местния отряд в Полски Тръмбеш, който се оказа първият реално сформиран в областта. Да видят как се разиграва спасяване след земетръс, бяха дошли гости от Стражица, където наесен е предвидено второто занятие на живо.

Като част от сценария бе предвидено и скъсване на язовирна на язовир „Капчика“ в Долна Липница и опасност от покачване нивото на река Елийска, която минава през Обединение, Иванча, Климентово, но до такова учение този път не се стигна.

Нели Сукова – в. „Борба“
В. Търново

Републикански турнир по стрелба

От 7 до 9 април 2015 г. в спортния комплекс на Областна дирекция на МВР-Плевен се проведе традиционния републикански турнир „Величко Величков“ по стрелба с пистолет за служители на МВР. В турнира участваха общо 93 състезатели от 18 отбора, представляващи различни дирекции от структурните звена на МВР.

По традиция и на тези състезания, отборът по стрелба на ГДПБЗН-МВР се представи като водещ и най-награждаван отбор в системата на МВР, като с участието си в тазгодишното издание за първи път в историята на републиканските турнири по стрелба, мъжкия отбор се класира на първо място с категорична победа над останалите

отбори.

В индивидуалната надпревара Иван Станиславов и Николай Стефанов, завоюваха първото и второто място, с което потвърдиха своята класа и спортно майсторство. В изключително

оспорваната надпревара за определяне на отбора с най-точен мерник, отбор „Мъже“ на ГДПБЗН-МВР се класира на I-во място. В комплексното класиране отборът на ГДПБЗН-МВР зае III-то място.

Превенция

„Силно земетресение“ в община Д. Дъбник

В изпълнение на заповед на областния управител на област Плевен, на 15 април 2015 г. в гр. Долни Дъбник се проведе общинско учение на тема: „Дейност на Щаба за изпълнение на общинския план за защита при бедствия (ЩИОбщПЗБ), органите за управление и силите на съставните части на Единната спасителна система (ЕСС) за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи (СНАВР) при възникване на силно земетресение на територията на община Долни Дъбник“.

Цели на проведеното учение бяха:

1. Усвояване и проиграване на общинския план за защита при бедствия – част земетресение, аварийните планове на обектите по чл.35 от Закона за защита при бедствия (ЗЗБ) и планове за защита при бедствия на пребиваващите в производствени сгради и сгради за обществено ползване по чл.36 от ЗЗБ в община Долни Дъбник.
2. Проверка готовността на ЩИОбщПЗБ, органите за управление и силите на съставните

части на ЕСС в общината за провеждане на СНАВР при възникване на силно земетресение.

3. Повишаване на знанията, уменията и практическите навици на участниците в учението по оповестяване, събиране на информация, оценка на обстановката, подготовка на предложения за решение за провеждане и ръководство на СНАВР, в резултат на възникнало силно земетресение.

4. Подобряване на координацията, взаимодействието и практическите умения на органите за управление и силите на

ЕСС за провеждане на СНАВР при възникване на силно земетресение на територията на община Долни Дъбник.

В учението взеха участие:

1. Община Долни Дъбник:
 - ЩИОбщПЗБ;
 - служители от общинската администрация;
 - преподаватели, помощен персонал и ученици от СОУ „Христо Ботев“ – Д. Дъбник;
 - общинско доброволно формирование (ДФ) „Минзухар“ – Долни Дъбник;
 - инженерна, автомобилна и специална техника от община Долни Дъбник.

2. Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (РДПБЗН) – Плевен:

- представители на РДПБЗН-Плевен – директор на РДПБЗН, началници на сектори „ПГСД“ и „ПКД“, началник на група и инспектори в група „ПКПД“, и инспектор (за началник група „ПГСД“) от РСПБЗН-Плевен;

- два екипа на група „Спасителна дейност (СД)“ със спасителен автомобил (СА) „Ланд Ровър 130D“ и контейнеровоз „Ивеко Тракер“;

- два екипа с пожарни автомобили (ПА) на РСПБЗН-Плевен.

3. Областна дирекция на МВР (ОДМВР) – Плевен:

- представители на ОДМВР-Плевен – началник РУП-Д. Дъбник и специалист в група „ОМП“ – Плевен към ДОМП-МВР;

- един екип с патрулен автомобил на РУП-Д. Дъбник.

4. Център за спешна медицинска помощ (ЦСМП) – Плевен:

- екип на ЦСМП – Плевен.

5. „ЧЕЗ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ БЪЛГАРИЯ“ АД – направление Плевен:

- представител на „Оперативен център Плевен – извънградски“.

6. „В и К“ ЕООД – Плевен:

- ръководител на „Регионално оперативно звено (РОЗ)“ – Долни Дъбник;

- екип на РОЗ – Д. Дъбник.

територията на общинския център гр. Д. Дъбник, област Плевен. По първоначални данни има пострадали граждани, разрушени сгради и инфраструктура и са възникнали пожари в няколко жилищни сгради. Също така е получена и информация,

7. Областно пътно управление (ОПУ) – Плевен:

- представител на Районна пътна служба (РПС) – Плевен.

8. „Напоителни системи“ ЕАД, клон Среден Дунав – Плевен:

- представител на хидротехнически район (ХТР) – Долни Дъбник.

За подготовка и организиране на мероприятията бяха проведени три работни срещи с кмета, зам.-кмета и др. ръководни служители на Община Долни Дъбник, както и с представители на СОУ „Христо Ботев“ и „ПДНГ“ АД, гр. Д. Дъбник.

Учението се проведе при следната изходна обстановка:

На ЕЕНСП 112 е подаден сигнал, че в 09.55 часа на 15 април е възникнало земетресение на

че на територията на намиращото се в североизточната част на града нефтено разтоварище (II-ри нефтодобивен участък) на „Предприятие за добив на нефт и газ“ АД гр. Д. Дъбник е възникнал пожар, в резултат на който има опасност от обгазяване на намиращите се в близост жилищни, производствени и обществени сгради, както и на централната градска част. ОЦ на РДПБЗН-Плевен е предал информацията на ОД по ОбщСС – гр. Долни Дъбник.

В хода на учението бяха отработени следните действия:

- евакуация от сградата на община Долни Дъбник и изнасяне на пострадал гражданин от доброволците от ДФ „Минзухар“;

- оповестяване на членовете на общинския щаб по разпореждане на кмета на общината;

- заседание на общинския щаб – заповед на кмета на община Долни Дъбник за въвеждане в действие на общинския план за защита при бедствия в част „Земетресение“ и обявяване на бедствено на територията на гр. Долни Дъбник, изпращане на копие от заповедта до областния управител и министъра на вътрешните работи; заповед на кмета на общината за отмяна на бедственото положение и изпращане на копие от нея до областния управител и министъра на вътрешните работи;
- спасяване по алпийски способ на блокирани граждани от покрива на Младежкия дом;
- действия на ДФ „Минзухар“ по гасене на пожар с предоставеният им от РДПБЗН-Плевен специален автомобил „Прага“/ АРС-12, разчистване на отломки от разрушени сгради и издирване на пострадали граждани;
- евакуация и раздаване на индивидуални средства за защита на учениците от СОУ „Хр. Ботев“, гр. Д. Дъбник;
- евакуация на работещите в административната сграда и заседание на обектовия щаб за изпълнение на аварийния план

на „ПДНГ“ АД, гр. Д. Дъбник;

- отцепване и осигуряване на периметъра около сградата на общинска администрация и района на II-ри нефтодобивен участък на „ПДНГ“ и въвеждане

на временна организация на движението от екипи с патрулни автомобили от РУП-Д. Дъбник;

- изнасянето на пострадал и гасене на пожар във II-ри нефтодобивен участък – два екипа с ПА от РСБЗН-Плевен и един екип с ПА от ведомствената ПО

на „ПДНГ“ АД, гр. Д. Дъбник;

- развърщане в района на язовир Горни Дъбник на хидромоторна помпа с отводнителен модул и демонстрация по източване на язовир, намиращ се в аварийно състояние.

Предвид опита от проведени предишни областни, общински и обектови учения, както и от настоящото общинско учение с методическата помощ на РДПБЗН-Плевен, могат да се направят следните изводи:

1. Учението бе проведено при много добра организация, съгласно предварителния сценарий. Под ръководството на кмета на общината членовете

на общинския щаб демонстрираха добри умения за оценка на обстановката, взимане на правилни решения, създаване на организация, управление и координация на дейностите на частите на ЕСС и комуникация между участниците.

2. В учението бе включена

всичката налична техника и ресурси на Община Долни Дъбник и „ПДНГ“ АД, гр. Д. Дъбник;

3. Въпреки голямата натовареност с дейности, участие на много техника и хора от различни ведомства, на отделните центрове се наблюдаваше координираност и професионализъм. Не се допусна създаването на „паника“ или злополука с някой от участващите или наблюдаващите учението.

Комисар Емил Маринов

Проект

Бърза и ефективна реакция при кризисни и бедствени ситуации

Проект POP-Alert е финансиран от Европейската комисия по Седма рамкова програма и се реализира в периода 2014-2016 г. Основна негова цел е подготовката на обществото и населението за бърза, ефективна и ефикасна реакция при кризисни и бедствени ситуации. За постигането на тази цел усилията на участниците в проекта са насочени към съчетаване на традиционните системи за формиране и поддържане на готовност у населението и органите на властта, реакцията на екипите за намеса и елементите на Единната спасителна система с нови, иновативни и съвременни инструменти. По време на реализация на проекта се разработват механизми за най-добро оповестяване и информирание на населението и неговото осигуряване по време на кризи, инциденти и бедствия. За постигане на целта се използват методологии с широко приложение, стратегии, учения и обучения и микс от технологии, създадени да подобряват готовността на населението и да осигурят гъвкаво прилагане на необходимите мерки. Ръководството на ГДПБЗН получи покана да се присъедини на експертно ниво към участниците в проекта по време на работните и семинарни срещи на заинтересованите организации и институции в процеса по подготовка и реакция при бедствия и извънредни ситуации.

В периода 13 – 15 април 2015 г. в Брюксел, Белгия представител на ГДПБЗН-МВР взе участие в работата на експертна група и във Втория семинар на заинтересованите страни по проект POP-Alert.

Срещата на работната група бе проведена на 13 април 2015 г. от 9 до 17,30 часа. В нея взеха участие 24 представители от различни страни и 21 организации – Le Service Départemental d'incendie et de Secours Haute Corse (SDIS 2B); European Organisation for Security (EOS); Edisoft; DEGGE – Faculdade de Ciências da Universidade de Lisboa; International Association of Fire and Rescue Services (CTIF); CEN TC391; Centre of Irish and

European security (CIES); SOS Catastrophes; Services d'incendie et secours (SDIS); University of Siegen; Austrian Federal Ministry of the interior; Câmara Municipal de Lisboa; Russel King Consulting; The Center for the Security Studies (KEMEA); Public Health England; ETH Zürich; South-Savo Fire Department; Training 4 Resilience (T4FR); Altran и Siemens.

На срещата се обсъждаха въпроси, касаещи съставянето и прилагането на комуникационните планове при кризисни ситуации и бедствия, техните цели и начините за постигането им. Формулирането на съобщения, както към населението, така и към медиите и органите на властта. Разпръскване на съобщенията, така че да достигат своевременно съответната целева група. Интегриране на комуникациите по време на криза, както в иновативните и съвременни медии, така и в традиционните такива. Използване на местния опит, добрите практики на другите държави и международните знания и опит.

Във втората част на срещата бяха изпълнени практически упражнения за създаване на комуникационен план и неговото използване в конкретна ситуация при зададени параметри на задачите. В заключение, бяха изведени добри практики, използвани от представителите на различните страни.

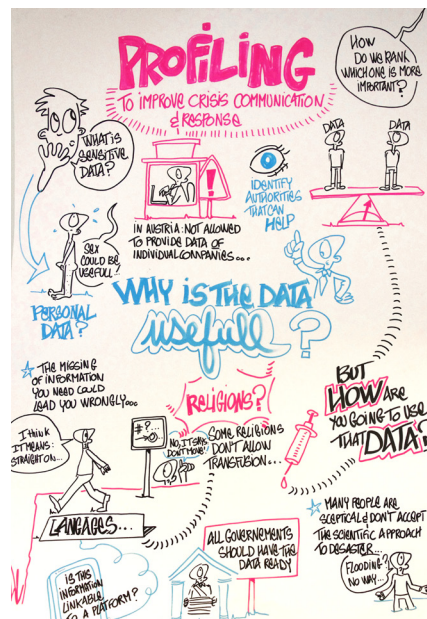
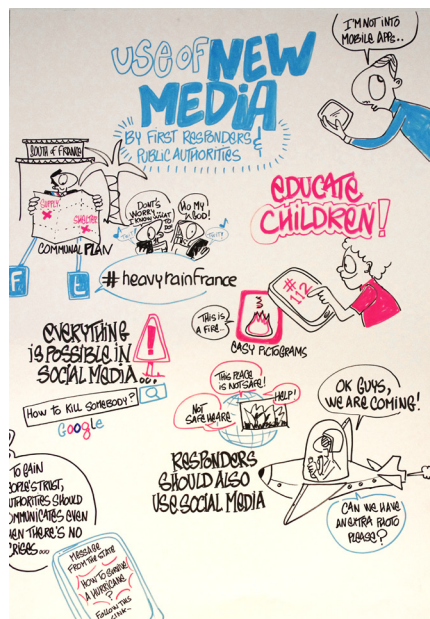
Вторият семинар на заинтересованите страни в проект POP-Alert бе проведен на 14 април 2015 г. от 9 до 17,30 часа. В него

бяха включени 52 участници от различни страни и 42 организации. Освен участвалите в работната среща 21 организации изброени по-горе още и: University of Greenwich; ECORYS; The Netherlands Organisation for Applied Scientific Research (THO); eFORM Solutions; European Commission; Council of the European Union; Vrije Universiteit Brussel (VUB); Berlin Fire Department; Be Alert; Lawton Fire Consultancy Ltd; TACTIC Project; Austrian institute for Technology (AIT); Swedish Civil Contingencies Agency; Alert4All; iNFO-RiSQUE.be; Attentia; Estonian Rescue Board; Security Europe; Alianza 4 Universidades; Crowdsense.

По време на семинара бяха представени презентации на теми:

- Използването на пиктограми в областта на подготовката и реакцията – преди и по време на бедствия и извънредни ситуации;
- Използването на социалните медии за достъп до информа-

ция за бедствия и извънредни ситуации – анализ на информацията и филтрирането ѝ до степен на надеждност.

- Инструментарии за оценка на подготвеността на обществото (представено бе конкретно социологическо проучване, проведено на територията на ЕС с голям брой въпроси, обхващащи всички специфични аспекти по темата);

- Повишаване единството на обществото при кризи, бедствия и извънредни ситуации;

- Ключови приоритети на гражданите на ЕС при бедствия и извънредни ситуации;

- Резултати от анализа на добрите практики в ЕС – създаване на портфолио с конкретни примери на добри практики при подготовката и реакцията при бедствени и извънредни ситуации от страни от ЕС;

- Интегрирана Европейска система за ранно предупреждение и оповестяване на населението – презентирана от Германския аерокосмически цен-

тър (DLR) и Siemens – представен бе проектът – Alert4all реализиран през 2013 г. и проект на интегриране на системите за сигурност на обекти и сгради със системата за ранно предупреждение и оповестяване.

В практическата част на семинара участниците под формата на World Cafe format (концепция за структурирана разговорна дискусия, насочена към използ-

ване на „колективен интелект“ или „колективна мъдрост“ на участниците) обособени в 5 тематични групи дискутираха и търсеха отговор на въпросите, поставени към всяка една тема. По време на практическата част групите променяха местата си, обхващайки последователно всички теми, които бяха:

- Профилиране за подобряване на комуникационния процес и реакцията на обществото;

- Използване на новите медии от първите реагиращи структури и представителите на властта на различни нива;

- Използване на новите медии от гражданите;

- Европейските измерения (мащаби) и ролята на ЕС;

- Предупредителните звукови сигнали, основни съобщения и графични илюстрации в процеса на подготвеността и реакцията при бедствия и извънредни ситуации.

Сайт на проекта:
<http://www.pop-alert.eu/>

Курс по механизма за Гражданска защита

От 5 до 13 март 2015 г. в гр. Нойхаузен, Германия и в Копенхаген, Дания с участието на 21 представители от страните членки на ЕС беше проведен курс „Operational Project Management“ по линия на механизма за Гражданска защита на ЕС. Курсът имаше за цел да подготви участниците като потенциални членове – експерти от екип за координация и свързки, изпратен от бедстваща страна подала жалба за помощ към ЕС. Задачата на този екип, съставен от различни експерти е да координира на място изпратените от ЕС модули за оказване на помощ и да осъществи връзка с властите от бедстващата страна, имащи отношение по защитата на населението. Всичко това го прави важен елемент от подготовката на служителите, участващи в мисии.

Проведеният курс е от поредичата специализации за подготовка на ръководен персонал за участие в международни мисии по защита на населението от бедствия и извънредни ситуации. Целта на обучението е да подготви участниците като потенциални членове – експерти от екипа за гражданска защита на ЕС. Предоставяне на помощ във вид на модули (екипи), експерти или хуманитарна помощ става само и единствено след изпратено искане от засегнатата страна до Центъра за реагиране и координация при извънредни ситуации на ЕК (ERCC). Екипът за гражданска защита на ЕС, след пристигането си в засегнатата страна, координира на място изпратените модули и експерти, и осъществява връзка с властите, отговорни за защитата на населението.

Концепцията на курса беше базирана върху теоретично въвеждане, работа по групи и практическо упражнение. В програмата бяха залегнали теоретически и практически теми

от сферата на планирането, подготовката и участието в мисии в бедстваща страна, обхващащи:

- Новата правна рамка, устройство, функции и задачи на механизма за гражданска защита на ЕС;
- Мисии в рамките на или извън ЕС и подкрепа от страната домакин;
- Подготовка за мисии, включваща личната подготовка, оборудване и поддържане на актуални знания относно системата, в която се работи;
- Управление на сигурността и безопасността при мисии, както и лична безопасност на служителите участващи в мисия;
- Основни хуманитарни принципи при участието в мисии – хуманност, неутралност, безпристрастност и независимост;
- Комуникации и връзка с Центъра за реагиране и координация при извънредни ситуации (ERCC);
- Управление на информацията – събиране на надеждна информация, анализиране, обработване и разпространение;

- Планиране на мисии – стратегически, оперативен и тактически план за действие;
- Партньори на Механизма и международни участници в мисии – международни, неправителствени и правителствени организации, регионални и други и изграждане на връзки с тях;
- Организация на персонала и координация на терен;
- Обща информация относно системата на Организацията на Обединените нации (ООН), UN OCHA (Офис за координация на хуманитарните въпроси на ООН) и „големите 5“ – UNDP (Програма за развитие на ООН), UNICEF (Фонд за деца на ООН), WHO (Световна здравна организация), WFP (Световна програма за храна), UNHCR (Върховният комисар на ООН за бежанците);
- Координация на различните модули и експерти, извършващи спасителните дейности и оценки на място;
- Ролята на медиите и управление на взаимодействието с медиите;

След приключване на теоретичната част бе симулирана среща в Брюксел с представители на Европейската комисия, след което се състоя пълното изместване на участниците до Копенхаген, Дания. Изместването имаше за цел да симулира пътуването до засегната от бедствие страна. В рамките на последните три дни от обучението се състоя и самото практическо упражнение. Сценарият на упражнението се състоеше в оказване на помощ на бедстващата страна след подадена молба до Механизма за гражданска защита на Съюза. За целта, всички участници в курса бяха разделени на 3 самостоятелни работни екипа, като всеки екип трябваше да организира и разгърне Sub-OSOCC (On - Site Operation Coordination Centre). Това е център (щаб) служещ за координация и управление на модулите (екипите) и експертите, който осъществява връзка с местните власти на страната и ги подпомага при справянето със ситуацията.

Държавата, която бе избрана за целите на упражнението бе Ма-

роко, страна извън ЕС, поради което се наложи в практическата част да бъде разигран сценарий с участието на Организацията на обединените нации. Бе използван сценарий, при който страната е засегната от тропическа буря и обилни дъждове, довели до големи наводнения в по-голямата част от територията ѝ, както и възникване на хуманитарна криза.

По време на симулираната мисия всеки от участниците имаше определена експертна роля и отговаряше за определено направление на дейност – управление, координация, логистика, управление на информацията, връзки с обществеността и медиите, мерки за безопасност и др. На участниците бяха разигравани различни сценарии (среща с високопоставени служители от страната, търпяща бедствие, представители от ЕК и ООН), взети от реални ситуации, включително и реакция и действия при загуба на човек от един от международните екипи, пристигнали за оказване на помощ.

Курсът беше изключително

полезен за ръководителите на екипи, изпращани в международни мисии, защото се изучават основни документи (директиви и решения) на ЕС, регламентиращи редът за изпращане и готовността на модулните екипи. Към момента Р България има регистрирани 4 модулни формирования:

- Издирване и спасяване в градска среда при средно тежки условия;
- Издирване и спасяване при химически, биологически, радиоактивни и ядрени (ХБРЯ) условия;
- Наземно гасене на горски пожари с използване на превозни средства;
- Изпомпване с помпи с голям капацитет при наводнения.

В светлината на тематиката и практическата работа на курса, целесъобразно е Академията на МВР да планира провеждането на подобни курсове със служителите, участващи в модулните формирования регистрирани към Механизма за гражданска защита на ЕС.

Ръководство на операции

Концепцията на курса беше базирана върху теоретично въвеждане, групова работа, семинари и практическо упражнение. В програмата бяха залегнали теоретически и практически теми, обхващащи планирането, провеждането и подготовка на мисии в бедстваща страна. Теоретичната част на курса продължаваше по 12 часа дневно, а практическото упражнение – денонощно.

Сценария на упражнението се състоеше в оказване на помощ на бедстващата страна (Мароко), подадена молба към Общността механизъм за гражданска защита на ЕС. За целта, участниците в курса бяхме разделени на 3 самостоятелни работни екипа, като всеки екип трябваше да организира и разгърне Оперативен координационен център на място (OSOCC: On - Site Operation Coordination Centre). Оперативен координационен център на място е създаден, за да подпомага координацията между местните власти в засегнатите от бедствие страни и изпратената им от други страни помощ. Този център е аналог на българските щабове за ръководство на силите и средствата.

Оперативен координационен център на място се създава във възможно най-кратки срокове от първия международен екип, отзовал се на искането за помощ или от екипа за координация и оценка на бедствието (EUCPT – European Union Civil Protection Team).

Основни цели на Оперативен координационен център на място:

1. Да осъществи координацията между международната помощ на ЕС и правителството на бедстващата държава.
2. Да изгради система за взаимодействие между международните екипи.
3. Да осигури платформа за сътрудничество, координация и управление на информацията между всички участници.

Мисия в Мароко

На мисията имахме следните роли:

МЕНИДЖЪР – разработва цялостния работен план, разпределя задачите и контролира работата на екипа

ОПЕРАТИВЕН – интеграция на Европейската помощ съвместно с помощта на другите участници

КИАД – събирана надеждна информация, анализирана, обработвана и предоставя на Европейския център за спешно реагиране и координация (ERCC)

ЛОГИСТИКА – обезпечаване на логистичните нужди на екипите от ЕС, оказващи помощ

ОФИЦЕР ЗА ВРЪЗКА – координацията на помощта от ЕС в тясно сътрудничество с другите участници на място

ОФИЦЕР ЗА СИГУРНОСТ – контролира безопасността и сигурността

ОФИЦЕР ЗА ВРЪЗКА С МЕДИИТЕ – взаимодействието и комуникация с медиите, изготвя изявления, обръщения и следи за новите в медийното пространство

АДМИНИСТРАТОР – осигурява вътрешните процедури за администриране на дейността на Оперативен координационен център на място

Комисар Георги Гатев

Вулкан изригна в Андите, Хималаите се разтресоха

- **Калбуко в Чили се събуди след повече от 50 години**
- **Близо 7000 души загубиха живота си в Непал, има жертви и в Китай и Индия**

В ранните часове на 15 април, след полувековен сън вулканът Калбуко се събуди и със страховтен тътен започна да изхвърля гъст дим и нажежена пепел високо над своя кратер. Чилийските сеизмолози бяха изненадани, защото нищо не предвещаваше такава активност.

Изригването на Калбуко, съпроводено със слаби трусове, доведе до паника жителите на градчето Пуерто Варас и околните селища. Спешно бяха евакуирани над 4000 души в радиус от 20 км около вулкана, отменени бяха всички полети над района,

който е на 1000 км южно от столицата Сантяго.

За щастие няма загинали или изчезнали, тепърва ще се из-

числяват щетите върху реколтата от насляващата се вулканична пепел. А Калбуко отново потъва в дрямка – до следващото си събуждане.

Десет дни по-късно, на 25 април, разрушително земетресение от 7,9 по скалата на Рихтер се стовари върху Непал

– една от най-бедните държави в света. Страната, малко по-голяма от България, но с население от близо 27 млн. души, не за първи път понася бедствия от различен характер, но това последно земетресение нанесе огромни щети на столицата Катманду и на неизвестно колко още населени места.

По първоначални данни под развалините на разрушените сгради, под лавини и свлачища от скали и земни маси досега са загинали близо 7000 души, поне още 10 000 са ранените, като броят на пострадалите непрекъснато расте. Продължават „затихващи“ трусове в порядъка на 6,5-6,9 по Рихтер, които хвърлят допълнително в пани-

ка не само местните жители, но и десетките хиляди туристи, които по традиция посещават Хималаите.

В международния базов лагер на алпинистите, готвещи се да покоряват Еверест и други върхове, който е на 5400 метра, в момента на труса е имало 300 спортисти и 700 души обслужващ персонал – там 19 души са

загинали под т. нар. „прашни“ снежни лавини и срутвания. Всички от лагера спешно се евакуират и отсега може да се каже, че сезонът за атака на „осемхилядниците“ е провален. Сред тях няма българи.

Засегнатите от земетресението Китай и Индия също са дали стоци жертви, а Китай вече е затворил достъпа до своята част от Хималаите.

Пред Кралство Непал се очертава хуманитарна катастрофа. Започна светкавична спасителна операция на ООН, Международния Червен кръст, ЕС и отделни държави и доставка на храни, лекарства, консумативи, палатки, различно оборудване. На място вече се разгръщат спасителни и медицински екипи. Светът показва съпричастие към бедите на непалци, защото само по предварителни данни щетите от бедствието надхвърлят 5 млрд. долара!

Противопожарна евакуация в Нови Искър

Ученици и учители от 170 СОУ „Васил Левски“, Нови Искър, бяха евакуирани за по-малко от 2 минути от симулиран, горящ в сградата на училището пожар, локализиран след задействан датчик от пожароизвестителната система.

Това се случи малко след началото на шестият учебен час. Акцията беше изцяло с учебна цел, за да може както децата, така и възрастните да си припомнят аварийните действия при избухване на пожар в сградата на най-голямото училище на територията на общината.

Учебната симулация беше съвместна инициатива между ръководството на 170 СОУ и местната участъкова пожарна служба. Целта ѝ беше да подобри уменията и знанията на подрастващото поколение и персонала при възникване на

пожар или бедствие и правилните стъпки, необходими за безопасното и своевременно напускане на сградата при такъв тип природни бедствия. Учебните симулации ще про-

дължат и в 179 ОУ „Васил Левски“ в село Доброславци, ОДЗ 121 в кв. Кумарица и ЦДГ 2 в кв. Гниляне, град Нови Искър. Всяко занятие ще бъде придружено и с открит урок.

Нормативна уредба

Условия и ред на влагане на строителни продукти в България

В Държавен вестник бр. 14 от 20.02.2015 г. с ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 32 от 13 февруари 2015 г. за отменяне и изменение на нормативни актове на Министерския съвет, § 1 отменя Наредбата за съществените изисквания към строежите и оценяване съответствието на строителните продукти, приета с Постановление № 325 на Министерския съвет от 2006 г. (обн., ДВ, бр. 106 от 2006 г.).

В същия брой е публикувана НАРЕДБА № РД-02-20-1 от 5 февруари 2015 г. за условията и реда за влагане на строителни продукти в строежите на Република България. Наредбата влезе в сила от 01.03.2015 г.

С наредбата се определят условията и редът за:

- влягане на строителните продукти в строежите на Република България;
- оправомощаване, нотифициране и контрол на лица за оценяване на строителни продукти;
- издаване или отказ от издаване на разрешения на лица за извършване на оценяване на съответствието и за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели на строителните продукти, за издаване на европейска техническа оценка и на български технически одобрения на строителни продукти;
- преиздаване, разширяване, актуализиране, ограничаване на обхвата, спиране на действието и отнемане на издадените разрешения по т. 3;
- оценяване и съставяне на декларация за характеристиките на строителните продукти, които не са обхванати от съществуващите хармонизирани стандарти и за които не са издавани европейски технически оценки;
- определяне на българските национални изисквания към строителните продукти по отношение на предвидената им употреба;
- изпълнение на функциите на звено за контакт относно продукти в строителството.

Според българското и европейско законодателство, строежите се проектират така, че да са годни за предвидената за тях употреба (предназначение), да осигуряват безопасността и здравето на лицата, участващи в целия жизнен цикъл на строежа, и при условие, че е налице нормално поддържане, да отговарят на основните изисквания в продължение на икономически обоснован период на експлоатация.

При проектирането на строежите се предвиждат, а при изпълнението им – се влягат, строителни продукти, които осигуряват изпълнението на основните изисквания към строежите, определени в приложение I на Регламент (ЕС) № 305/2011, както следва:

- механично съпротивление и устойчивост на строежите/строителните конструкции и на земната основа при натоварвания по време на строителството и при експлоатационни и сеизмични натоварвания;
- **безопасност в случай на пожар;**
- хигиена, здраве и околна среда;
- достъпност и безопасност при експлоатация;
- защита от шум;
- икономия на енергия и топлосъхранение – енергийна ефективност;
- устойчиво използване на природните ресурси.

Строителните продукти, за които има влезли в сила хармонизирани технически спецификации: хармонизирани стандарти или издадена европейска техническа оценка (ЕТО), осигуряват изпълнението на основните изисквания към строежите, когато експлоатационните показатели на съществените им характеристики са определени и декларирани съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 305/2011 и отговарят на българските национални изисквания по отношение на предвидената употреба.

Строителните продукти, за които няма влезли в сила хармонизирани стандарти и не е издадена ЕТО, осигуряват изпълнението на основните изисквания към строежите, когато характеристиките им са определени, декларирани и съответстват на българските национални изисквания по отношение на предвидената употреба.

Съгласно чл. 4. (1) строителните продукти се влягат в строежите въз основа на съставени декларации, посочващи предвидената употреба или употреби, и придружени от инструкция и информация за безопасност на български език. В зависимост от техническите спецификации, в съответствие с които са оценени строителните продукти, декларациите са:

- декларация за експлоатационни показатели съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 305/2011 и образеца, даден в приложение III на Регламент (ЕС) № 305/2011, когато за строителния продукт има хармонизиран европейски стандарт или е издадена ЕТО;
- декларация за характеристиките на строителния продукт, когато той не е обхванат от хармонизиран европейски стандарт или за него не е издадена ЕТО, съставена по образеца съгласно приложение № 1 от Наредбата.

СТАНОВИЩЕ ЗА ДОПУСТИМОСТ

Съгласно чл. 4.(4) Строителните продукти, предназначени за огнезащита, пожароизвестяване, гасене на пожар, управление на огън и дим и за предотвратяване на експлозии, за които няма хармонизирани технически спецификации, се влагат в строежите въз основа на декларация по ал. 1, т. 2, становище за допустимост, издадено от Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГДПБЗН) на Министерството на вътрешните работи (МВР), и инструкция и информация за безопасност на български език.

В съответствие с чл. 7. (1) Контролът на предвижданите и влаганите в строежите строителни продукти, с които се осигурява изпълнението на основните изисквания към строежите, се осъществява от:

- консултантът при извършване на оценката на съответствието на инвестиционните проекти;
- консултантът или техническият ръководител при упражняване на строителен надзор по реда на Закона за устройство на територията (ЗУТ).

Становището за допустимост се издава на производителя на строителния продукт или на неговия упълномощен представител въз основа на изпитвания и класификация, извършени от ГДПБЗН-МВР, или на документи с резултати от изпитване и класификация на други акредитирани или нотифицирани лаборатории. Изпитванията и класификацията се извършват в съответствие с актуалните версии на техническите спецификации посочени в наредбата или отменените версии на същите спецификации в срок до две години от замяната/отмяната им.

Съгласно чл.11 (2) Срокът на валидност на становището за допустимост се определя въз основа на най-краткия срок на валидност, посочен в документите по ал. 1, но **не по-дълъг от 5 години**.

(3) Срокът на валидност на издадено становище за допустимост **се прекратява** преди изтичането на срока по ал. 2, както следва:

- след крайната дата на периода на едновременно прилагане по чл. 17, параграф 5, буква „в“ на Регламент (ЕС) № 305/2011;
- при издаване на Европейска техническа оценка на продукта;
- **две години след замяна или отмяна** на версия на техническа спецификация, в съответствие с която е изпитан или класифициран продуктът;
- при промяна на компонентите на продукта.

Становището за допустимост съдържа:

- наименование и адрес на лицето, което го издава;
- номер и дата на издаване;
- брой страници и брой приложения;
- търговско наименование на строителния продукт;
- тип на продукта, нива и класове (ако има такива);
- наименование и адрес на производителя;
- срок на валидност;

- нормативно основание за издаване на становището за допустимост;
- описание и предназначение на продукта (текст и/или чертежи, дадени в приложение);
- нива на характеристиките на продукта, свързани с удовлетворяването на основното изискване „безопасност при пожар“ към строежите, и методите за изпитване и/или изчисляване;
- указания за проектиране и/или инструкции за монтаж.

В съответствие с чл. 15. (1) За строителни продукти, оценени за съответствие с национални изисквания, включващи отменени издания на техническите спецификации, се счита, че осигуряват изпълнението на основните изисквания към строежите и могат да се влагат в тях въз основа на декларация за характеристиките на строителния продукт, определени съгласно отменените издания на техническите спецификации, когато са пуснати/предоставени на пазара в срок до две години считано от отмяната/замяната.

ОСНОВНИ СТАНДАРТИ ЗА ИЗПИТВАНЕ И КЛАСИФИКАЦИЯ

EN 13501-1:2007+A1:2009 „Класификация на строителни продукти и елементи по отношение на реакцията им на огън. Част 1: Класификация въз основа на резултати от изпитвания на реакция на огън“

EN 13501-2:2007+A1:2009 „Класификация на строителни продукти и елементи по отношение реакцията им на огън. Част 2: Класификация въз основа на резултати от изпитвания на устойчивост на огън с изключение на вентилационни инсталации“

EN 13381- „Методи за изпитване за определяне на приноса към устойчивостта на огън на строителни елементи“

EN 1363-1:2012 „Изпитвания за устойчивост на огън. Част 1: Общи изисквания“

EN 1364-1:2002 „Изпитване на устойчивост на огън на неносещи елементи. Част 1: Стени“

EN 1634-1:2014 „Изпитване на устойчивост на огън на врати и затварящи устройства. Част 1: „Пожарозащитни врати и затварящи устройства“

Гл. инсп. инж. Йордан Йорданов – началник на сектор
„Техническо оценяване на продукти“
в отдел „Център за изследвания и експертизи“
при дирекция КИПК към ГДПБЗН-МВР

Характерни особености на нормативната уредба

Определяне необходимостта от звена за пожарна безопасност в обектите на територията на Република България от средата на миналия век до настоящия момент

Развитието, както на ГДПБ-ЗН-МВР, така и на всяка друга обществена система, е немислимо без правилно насочена и постоянно развиваща се организация, която да осигурява изискванията се адекватни стратегии за действие в съответния момент. Един от най-съществени елементи в организацията на дейността на ГДПБЗН-МВР е правилното разпределение на ресурсите, т. е. на потенциала на системата и в частност на силите и средствата да се противопоставят на заплахите. То е от особена важност за организации, които извършват своята дейност основно при наличие на необходимото значително количество ресурси.

Качественото насочване и разпределение на ресурсите гарантира висока ефективност на всяка система, включително и ГДПБЗН-МВР, което прави управлението на ресурсите изключително съществена тема на изследване. От друга страна осигуряването на пожарната безопасност (по-нататък в текста – ПБ) на обектите, най-вече на такива, притежаващи потенциална опасност от възникване на пожари и извънредни ситуации, в това число и стратегически и особено важни обекти, би допринесло в изключителна степен за подобряването на общественото благо.

В настоящия момент Република България, в качеството си на

член на Европейската общност, също като останалите държави, изпитва значителен финансов дефицит във всички обществено обслужващи и осигуряващи сфери и дейности. Това обстоятелство предизвиква необходимост от постоянна гъвкавост в управлението и разходването на държавните и обществените ресурси с цел осигуряване на адекватни реакции при ликвидирани на произшествия, както и за недопускането им. Една значителна насока, която неимоверно ще се отрази положително на осигуряването на безопасността на потенциално опасните обекти е създаване на звена за ПБ в тях.

При разглеждане на различни информационни източници, може да се дефинира определението на потенциално опасен обект – този, който поради своите функции, размери или обслужвана зона може, при повтарящи се отклонения от нормалната експлоатация или при увреждане или разрушаване, да причини в големи размери увреждане на здравето на населението, смърт, материални щети или разстройване на жизненоважни социално-икономически дейности.

Пожарното и спасителното дело в Република България имат богата и дългогодишна история, неизменна част от която е развитието на т. нар. „обектни“ и „ведомствени“

противопожарни служби (охрана) (по-нататък в текста – звена за ПБ в обектите). Въпреки че съществуват данни за наличие на обектни служби за противопожарна охрана с развитието на производството след Освобождението [1], включително за наличие на създадена служба в тютюневата кооперация „Асенова крепост“, гр. Станимака (дн. гр. Асеновград) и за доставени противопожарни автомобили и в други обекти, за организирано функциониране на такива служби по онова време не може да се говори. За нормативно обосновано функциониране на такива служби може да се приеме периодът след издаване на Правилника за организацията на пожарната охрана в България [2], през 1934 г.

През дългогодишната си история звената за ПБ в обектите претърпяват редица трансформации и катаклизми, като с времето затвърждават своята значимост и необходимост.

Един от първите нормативни текстове, регламентиращи наличие на звена за ПБ в обектите е чл. 22 от [2], съгласно който „Всяко фабрично предприятие, намиращо се на разстояние два километра извън чертата на дадено населено място, трябва да организира фабрична охрана на свои средства със задължение освен към предприятието, да се отзовава при нужда на помощ и в района на общината,

към която спада“. От нормативния текст е видно, че още през 1934 г. са поставени рамки, касаещи:

- видовете обекти – фабричните предприятия;
- радиусът на действие – 2 км извън границите на населеното място;
- задълженията от страна на предприятията – собствено бюджетиране, както и отзоваване при нужда на помощ извън предприятието.

Междувременно, след 1934 г., са организирани ведомствени противопожарни служби към Министерството на финансите, БДЖ и др. В този период службите се организират по подобие на общинските, като ползват тяхната нормативна уредба. Формата на функциониране на тези служби зависи от намеренията на самия обект – собственикът инвестира в сграден фонд, техника, обучение и бюджетиране, като ползва облекчения и отстъпки при застраховане и кредитиране.

Съществен момент в развитието на звената за ПБ в обектите е разработването и публикуването на Правилник за обектните противопожарни служби [3], през 1949 г. Основните, различни от съществуващите дотогава характерни особености, са следните:

- обектите, в които трябва да се организират обектни противопожарни служби, се определят от комисия в състав началника на районната противопожарна служба – председател, околийския началник на Народната милиция, кмета, ръководителя на съответния обект и районния застрахователен агент;
- комисията определя кате-

горията на обекта, личния състав и техническата съоръженост на службата по нарочна методика;

- протоколът от дейността на комисията се утвърждава от началника на областната противопожарна служба и се изпраща в централното управление;
- назначаването на служителите се извършва от МВР, заплащането и доволствието от обектите по щатни таблици, определени също от МВР;
- за координиране на дейността към централното управление се създава служба за координация и контрол.

Използваната методика за категоризиране на обекта, личния състав и техническата съоръженост е популярна с ефективността за времето си. За основа на същата са приети 11 елемента, които характеризират обекта:

- застроена площ;
- горимост на строителните конструкции;
- горимост на материалите, които се използват в производствения процес;
- вид на отоплителните прибори и инсталации;
- връзка с противопожарната служба;
- състояние на пътя до обекта;
- налично количество вода за пожарогасене;
- отдалеченост на обекта от службата;
- постоянен персонал в обекта;
- инвестирани капитали в сгради и машини;
- годишно производство.

Тези елементи се групират в осем категории, за всяка от кои-

то се дава определен коефициент с числена стойност от 1 до 8. Сумата от точките по единадесетте елемента се дели на 11 и въз основа на полученото число, обектът се причислява към една от осемте категории. Обекти със застроена площ под 300 кв. м. не подлежат на класификация, но следва да имат на щат най-малко един противопожарен служител. Според категорията се определя съставът на службата (щатен и нещатен), броят на противопожарните автомобили, мотопомпи и пожаротехническо въоръжение [4]. През 1958 г. е издаден Указът за противопожарната охрана на НРБ [5], който отменя Закона за противопожарната защита [6], приет през 1946 г. На обектната противопожарна охрана в Указа е отредена самостоятелна глава. Основните характерни особености в него са:

- обектни служби се организират в пожароопасните обекти;
- в непожароопасните и по-малки обекти се организира щатна пожарно-въоръжена охрана;
- ръководителите на обекти отговарят за противопожарното им състояние и за снабдяването им с техника, сили и средства.

През този период липсва методика за оценка на пожарната опасност и за категоризиране на обекта и схема за бюджетиране.

Друг основен момент в осигуряването на пожарната безопасност настъпва с 34-о Постановление на Министерския съвет от 8 август 1968 г. С него се регламентират мерки, които да подобрят противопожарната охрана на промишлените предприятия и другите пожаро- и

взривоопасни обекти [7]. В т. 1 от документа, се обръща внимание на ръководителите, че лично те отговарят за пожарната безопасност на ръководените от тях обекти и ведомства. Прилагането на заложените в 34-о постановление на МС от 1968 г. мерки дава своето отражение, посредством понижаване броя на пожарите и загубите от тях. Концепцията за осигуряване на пожарната безопасност на страната, заложена в 34-о Постановление на МС, е фундамент на новия Закон за противопожарната охрана [8] от 1979 г., който се явява и правната основа за реализирането на заложените в т. 1 от [7] разпоредби. Това е един от най-съществените нормативни актове в историята на пожарната безопасност на страната, който е отменен през 1997 г. със Закона за МВР [9] (обн. ДВ бр. 122 от 19 декември 1997 г.).

Той инициира обществена дейност по създаване на образцови в противопожарно отношение обекти. Основните положения за органите на ведомствената противопожарна охрана се съдържат в чл. 7, ал. 4, т. 1, където е посочено задължението на ръководителите на министерства, ведомства, стопански и други организации да поемат инициативата за създаване на такава форма за противопожарна охрана на своите обекти [10].

Последователно са приети различни подзаконовни нормативни актове (отменени към настоящия момент, но действащи за времето си), като:

- Инструкция за обектната противопожарна охрана (публикувана в Държавен вестник бр. 55 от 14.7.1972 г.) [11]. В т. 2 от [11] е регламентирано, че обектната

противопожарна охрана се създава в обекти с повишена пожарна опасност.

- Наредба 4 за организацията и дейността на ведомствената противопожарна охрана (публикувана в Държавен вестник бр. 82 от 21.10.1983 г.) [12]. В чл. 9, ал. 1 от [12] е регламентирано, че обектни противопожарни служби се създават и категоризират въз основа на оценка на пет основни показателя, а службите се подразделят на четири категории.

Характеризиращият еталон „Обекти с повишена пожарна опасност“ е заложен ясно в Правилника за прилагане на закона за противопожарната охрана [13], приет с Постановление 24 на Министерския съвет от 21 май 1980 г. В чл. 37, ал.

1 от [13] е заложено, че органи и подразделения на ведомствената противопожарна охрана се създават във ведомства, учреждения и други организации, както и в техните клонове и обекти с повишена пожарна опасност. Показателят „повишена пожарна опасност“ се явява обективна даденост и е от решаващо значение при определяне необходимостта от създаване на такива органи. Както е ясно, за различните обекти и ведомства, съществува различна степен на необходимост, поради което и нуждата от създаване на органи за ведомствена противопожарна охрана е различна [10]. Необходимостта от ведомствена противопожарна охрана се определя по специални нормативи и показатели, утвърдени от министъра на вътрешните работи, министъра на финансите, председателя на комитета по архитектура и благоустройство

и председателя на комитета по труда и работната заплата [13].

До началото на 90-те години на миналия век статутът на звена за ПБ в обектите преминава през няколко затруднения, очертани постепенно от конфронтацията между: от една страна – заложеното в т. 1 от [7] мероприятие, а именно стремеж да се повиши отговорността на съответните ръководители на обекти и ведомства към пожарната безопасност; и от друга страна – стремеж на МВР, в лицето на Управлението за противопожарна охрана (сега ГДПБЗН), да централизира управлението на тези служби, без да се ангажира с бюджетизирането им. В същият момент се наблюдава и разграничаване на държавния и вътрешноведомствения контрол.

След прехода, трансформацията от планова към пазарна икономика, налага промяна на организацията, посоката и начините за осигуряване на ПБ. Дългогодишната практика за наличие на звена за пожарна безопасност в по-големите и пожароопасни обекти, се разколебава. В условията на различни форми на собственост, възниква основният проблем как да бъдат съчетани интересите на собствениците на обекти с искванията за осигуряването на пожарната безопасност, традициите за което в страната са нарушени. Рискът от възникване на пожар започва да се утвърждава като основен фактор, определящ необходимостта от наличие на звена за ПБ в обектите. Съществува дори и вариант за компромис с величината на риска, за сметка на намаляване средствата за издръжка

на звена за ПБ в обекти с малък брой произшествия. В редица случаи, пренебрегвайки нормативните разпоредби, се явява възможност за възникване на несъответствие между потенциала на силите и средствата за пожарната безопасност, и потенциалната пожарна опасност на обектите.

Тези съображения са разисквани на заседание на МС, проведено се на 18.04.1991 г., с предложение за задължаване на фирмите, в които се прецени, че е необходимо наличие на звена за ПБ, приоритетно да изплащат задълженията си към МВР. Следва мнение за разглеждане на ограничен списък с обекти, които да се приемат като задължение на правителството [1]. Общият извод се обособява в идеята пожарната безопасност на обектите да бъде грижа на собствениците – в болшинството от случаите.

След 62 ПМС от 1991 г. [14] и създаване на възможността специализираните органи за противопожарна охрана, държавните и обществените органи и организации и физическите лица да участват в различни форми на сдружаване, с цел осигуряване ПБ на обектите и населените места, стартира дейност по създаване на редица фирмени служби. Същевременно, до края на годината има предложение за прекратяване на договора на 530 бройки от обектните противопожарни служби.

Започва ярко да се развива идеята за т. нар. „търговци, осъществяващи дейности по ПБ“. На база чл. 120, по реда на чл. 85 от [9], е дадена възможност за охрана на сгради и помещения на министерства, ведом-

ства и др. Държавни органи и на обекти с национално значение, като министърът на ВР създава специализирани звена за пожарна и аварийна безопасност (СЗПАБ), извън щатната численост на МВР. По реда на чл. 86, за охрана на търговски дружества, кооперации и др. Обекти, министърът може да създава СЗПАБ, също извън щатната численост.

Окончателното отпадане на нормативните основания за създаване на звена за ПБ в обекти, е на база отмяната на чл. 120, както и на членовете 85 и 86 в ДВ, бр. 29 от 2000 г.

Със създаването на раздел III към глава XI на [9] през 2003 г., се дава възможност за осигуряване на ПБ в обекти чрез сключване на договори между МВР и заинтересовани лица, както и издаване на разрешения от министъра на търговци за осъществяване на дейности по ПБ, с регламентиран изисквания и критерии към тях.

На основание чл. 120б, ал. 4 във връзка с чл. 120б, ал. 1 и чл. 117, ал. 1, т. 13, се издава Наредба I-127 от 2003 г. за определяне на реда за осъществяване на дейности по пожарна и аварийна безопасност от търговци [15]. Наредбата определят реда за осъществяване на дейности по пожарна и аварийна безопасност (ПАБ) от търговци, получили съответното разрешение, установяване на необходимата професионална квалификация, както и минимумът от технически средства и личен състав. Нормативният регламент за дейност по осигуряване на ПБ по договори се пренася и в закона от 2006 г. [18], като разрешителните, издавани на търговци са за осъществяване на

пожарогасителна или аварийно-спасителна дейност или противопожарно обследване на обекти. Последното не отменя ангажимента по осъществяване на държавен противопожарен контрол. През същата година [15] търпи трансформация в [16], която се променя и през 2011 г., посредством [17].

През 2008 г., със създадения нов чл. 91г от [18], възниква нормативно основание за задължаване от страна на държавата за създаване звена за ПБ, като Министерският съвет, по предложение на министъра на вътрешните работи, приема списък на обекти, в които задължително се създават звена за ПБ. Дейностите по издаване на разрешителни на търговци, както и осъществяването на дейности по договори са регламентираны в чл. 91д и чл. 91е, също създадени през 2008 г. В изготвен доклад [19] е записано, че през 2008 г., от ръководството на ГДПБЗН-МВР са направени предложения до министъра на вътрешните работи във връзка с проектите за изменение и допълнение на ЗМВР и ППЗМВР, свързани с редица обстоятелства, едно от което е предвиждане на ред за определяне на критерии за обектите, в които задължително се създават звена за ПБ.

Предложението е обосновано с мотива, че наличието на такива критерии ще допринесе за избягване на субективизма при определяне на обектите, в които се създават звена за ПБ и на опасността ЗМВР да бъде спазван само формално, чрез създаването на звена с минимален състав и техника, които няма да могат да осъществяват ефективно дейността по ПБЗН.

Въз основа на горното, Сметната палата, също в [19], посочва, че мястото и ролята на ГДПБЗН в системата на МВР се определят от основните цели и задачи, възложени със ЗМВР, които отразяват и мисията на ГДПБЗН-МВР – опазване живота, здравето и имуществото на населението от пожари, аварии и природни бедствия и осигуряване на ПБ на стратегически, особено важни и потенциално опасни обекти на територията на страната, както в мирно време, така и при кризи от военен и невоенен характер.

В [19] е заложено, че за осигуряване на пожарната безопасност в потенциално опасните обекти и обектите от национално значение са създадени 14 звена по договори, съгласно [18].

Пак в [19] е дадена препоръка т. 1, а именно:

„Да се инициират промени в ЗМВР, за определяне реда за разработване на критерии за обекти, в които задължително се създават звена за ПБ по договори“.

Към настоящия момент съществуват методика и критерии за определяне на обектите, в които задължително се създават звена за ПБ [20].

Методиката се базира на изчислението на комплексен показател, наречен „пожарна характеристика“, включващ в стойността си тежестта на седем критерия:

- категория по пожарна опасност;
- горимо натоварване;
- значимост на обекта;
- време за оперативна намеса;
- общ брой пребиваващи в обекта;

- обща застроена площ на обекта;
- активи.

С документа се обособяват пет категории, в съответствие с пожарната характеристика на дадения обект, като е регламентирано задължително наличие на звена за ПБ, в зависимост от категорията. Заложени са и критерии за определяне на броя и номенклатурата на силите и средствата – съгласно разчета за гасенето на най-сложния пожар в обекта, взимайки предвид наличните сили и средства от РСПБЗН.

С нормативния документ е направен опит за решаване на настоящия въпрос, но същият следва да се доразвие, в съответствие с възникналите потребности, които са в пряка корелация с настоящото обществено, индустриално, техническо и икономическо положение в нашата страна, в следните направления:

- разработване и внедряване на по-сложен, по-обхватен, задълбочен и научно обоснован математически апарат за онагледяване на посочените характеристики;
- подбиране на значителен брой критерии, с цел по-обективно и детайлно определяне на пожарната характеристика;
- с методиката следва основно да се компенсира рискът от възникване на произшествия. Рискът от възникване на произшествия в обектите не е застъпен в изискващата се степен, а същият следва да се отрази с най-голяма тежест на пожарната и аварийна характеристика;

- прецизно определяне на необходимите ресурси за звената, включително и определяне на броя на служителите, осъществяващи противопожарен контрол.

Към настоящия момент може да се констатира, че [20] не се прилага пълноценно, пълностепенно и автономно.

След разглеждане на развитието на нормативната уредба за определяне необходимостта от звена за ПБ в обектите на територията на Република България от средата на миналия век до настоящия момент, могат да се очертаят следните характерни особености:

- дейността на звената за ПБ в обектите представлява една от формите за изпълнение на основната задача по осигуряване на пожарната безопасност и защитата на населението;
- звената за ПБ в обектите се създават и осигуряват финансово чрез бюджета на заинтересованите ведомства или обекти;
- звената за ПБ са предназначени да изпълняват поставените им от закона задачи само по отношение охраната на един или няколко обекта или ведомства;
- в значителни периоди от време съществуват нормативно утвърдени методика и критерии за определяне необходимостта от звена за ПБ в обектите;
- ясно си проличава намерението на държавата за приоритетно осигуряване на ПБЗН в потенциално опасните обекти.

(Продължава в следващия брой)

Вулкан изригна в Андите, Хималаите се разтресоха

